

Inhoud

Voorwoord	9
Inleiding	11
<i>Liesbeth de Bakker, Frans van Dam en Anne M. Dijkstra</i>	
1 In vogelvlucht	17
<i>Anne M. Dijkstra, Liesbeth de Bakker en Frans van Dam</i>	
Leerdoelen	17
1.1 Inleiding	17
1.2 Voedende wetenschapsdomeinen	20
1.3 De veranderende relatie tussen wetenschap, technologie en de samenleving	21
1.4 Mondiale trends	25
1.5 Veranderende rollen binnen wetenschapscommunicatie	28
1.6 Tot slot	29
Literatuur	31
2 Beelden van wetenschap	33
<i>Edwin Koster en Frank Kupper</i>	
Leerdoelen	33
2.1 Inleiding	33
2.2 <i>Common sense</i> als beeld van wetenschap	36
2.3 Nieuwe beelden van wetenschap: incidentele oorzaken?	38
2.4 Nieuwe beelden van wetenschap: structurele oorzaken?	41
2.5 De vermaatschappelijking van wetenschap	45
2.6 Geloofwaardigheid en vertrouwen	47
2.7 Een zelfreinigend systeem door feedbackmechanismen en aangescherpte normen	49
2.8 Maatschappelijk robuuste wetenschap: uitbreiding van het forum van deskundigen	52
2.9 Tot slot	54
Literatuur	56

3	Communicatieprocessen	57
	<i>Caroline Wehrmann en Anne M. Dijkstra</i>	
	Leerdoelen	57
3.1	Inleiding	57
3.2	Basiselementen van een communicatieproces	57
3.3	Voorbeelden van de verschillende benaderingen binnen de wetenschapscommunicatie	69
3.4	Ontwikkelingen in wetenschapscommunicatie nader bekeken	74
3.5	Tot slot	80
	Literatuur	82
4	Wetenschap in dialoog	85
	<i>Roald Verhoeff en Frank Kupper</i>	
	Leerdoelen	85
4.1	Inleiding	85
4.2	Complexe vraagstukken	86
4.3	Publieke participatie	89
4.4	Dialoog in de praktijk	100
4.5	Ethisch en maatschappelijk onderzoek	106
	Literatuur	109
5	Informele wetenschapseducatie	111
	<i>Anne Land-Zandstra en Liesbeth de Bakker</i>	
	Leerdoelen	111
5.1	Inleiding	111
5.2	Formele versus informele wetenschapseducatie	113
5.3	De kracht van informele educatie	118
5.4	Informele wetenschapseducatie binnen wetenschapscommunicatie	119
5.5	Theoretische opvattingen over leren	119
5.6	Voorbeelden van informele wetenschapseducatie	127
5.7	Tot slot	135
	Literatuur	138
6	Wetenschap in de media	141
	<i>Mark Bos en Belinda van der Gaag</i>	
	Leerdoelen	141
6.1	Inleiding	141
6.2	De 'professor' in de media	144
6.3	De taal van de media	145
6.4	Trends en werkwijzen binnen de wetenschapsjournalistiek	154

6.5	Fouten bij wetenschap in het nieuws	158
6.6	Tips voor journalisten	161
6.7	Een kansrijke omgang met de media	162
6.8	Tot slot	164
	Literatuur	165
7	Risicocommunicatie	167
	<i>Henk Mulder en Erwin van Rijswoud</i>	
	Leerdoelen	167
7.1	Inleiding	167
7.2	Risico als kans x effect?	169
7.3	Het risicocommunicatieperspectief van de beleidsmaker	177
7.4	Rol van media en belangengroepen	178
7.5	Responsief proces	180
7.6	Sturen of responsief voorlichten?	184
7.7	Tot slot	188
	Literatuur	189
8	Gezondheidscommunicatie	191
	<i>Madelief Bertens, Arend Jan Waarlo en Mark Bos</i>	
	Leerdoelen	191
8.1	Inleiding	191
8.2	Gezondheid: een veelzijdig en dynamisch begrip	193
8.3	Gezondheidscommunicatie via gezondheidsbevordering en ziektepreventie	194
8.4	Patiëntenvoorlichting en erfelijkheidsvoorlichting	198
8.5	Planmatig en systematisch communiceren	199
8.6	Theoriegebaseerde communicatie	200
8.7	Een voorbeeld van een succesvolle interventie	204
8.8	Tot slot	206
	Literatuur	208
9	Ontwerpen van communicatiestrategieën en -middelen	211
	<i>Maarten van der Sanden en Caroline Wehrmann</i>	
	Leerdoelen	211
9.1	Inleiding	211
9.2	Een systematisch en planmatig ontwerpproces	212
9.3	Het ontwerpen van oplossingen voor zeer complexe problemen	215
9.4	Voorbeelden uit de praktijk	216
9.5	Tot slot	226
	Literatuur	227

10	Op de werkvloer	229
	<i>Caroline Wehrmann en Arend Jan Waarlo</i>	
	Leerdoelen	229
10.1	Inleiding	229
10.2	Een waaier van functies en taken	230
10.3	Drie voorbeelden	233
10.4	Bèta-achtergrond?	240
10.5	Competenties	241
10.6	Professionaliseren	244
	Literatuur	251
	Trefwoordenregister	253
	Over de auteurs	259